Journal of Rangeland

Print ISSN: 2008-0891

Online ISSN: 2676-5039

Factors affecting the Generational Sequence of Animal Husbandry in Khaf County

Hossein Barani[1], Vahid Karimian[*2]

1. Associate Prof., Department of Range Management, Faculty of Range and Watershed Management, Gorgan University of Agricultural Sciences and Natural Resources, Gorgan, Iran.

2. Corresponding Author; Assistant Prof., Department of Nature Engineering, Faculty of Agriculture and Natural Resources, Yasouj University, Yasouj, Iran, E-mail: v.karimian@yu.ac.ir

Article Info

Article type:
Research Full Paper

2025; Vol 19, Issue 2

Article history:
Received: 15.11.2024
Revised: 09.06.2025
Accepted: 14.06.2025

Keywords:
Livestock Farming,
Beneficiaries,
Job Satisfaction,
Rangeland.

Abstract

Background and objectives: Pastoralism, as a fundamental pillar of livelihood - particularly among nomadic and rural communities-plays a vital role in ensuring economic stability and nutritional security. This livelihood largely depends on rangelands and their forage resources. However, challenges related to generational succession and employment remain significant threats to the long-term sustainability of this sector. This study aims to investigate the causes underlying generational transition and assess the job satisfaction of pastoralists, with the goal of identifying effective solutions to support the continuity of pastoral activities, preserve this valuable industry, and contribute to sustainable development.

Methodology: This descriptive study was conducted in Khaf County, Razavi Khorasan Province, Iran. A researcher-designed questionnaire was developed, whose content validity was confirmed by field experts. Reliability analysis using Cronbach's alpha yielded a coefficient of 0.80, indicating acceptable internal consistency. For data collection, cluster sampling was employed: nine rangeland units were selected from a total of 52, and questionnaires were randomly administered to members within these units. The required sample size was determined using Cochran's formula, resulting in 52 respondents. Data analysis was performed using SPSS version 27, utilizing descriptive statistics including frequency distributions and percentages.

Results: The majority of pastoralists in the study region held an elementary-level education (21.6%), and a significant proportion (43.1%) reported 30 to 40 years of pastoral experience. Livestock farming was inherited from parents in 100% of respondents' cases. The interest of pastoralists' children in continuing the profession ranged from moderate to high: 29.4% of respondents perceived moderate interest, while 54.9% reported high interest. Educational and extension programs provided by relevant organizations were generally assessed as weak. Nonetheless, pastoralists demonstrated a strong willingness to transmit their knowledge and experience to younger generations. Job satisfaction measures indicated an overall moderate level of satisfaction in Khaf; 45.1% of respondents expressed a positive outlook toward pastoralism, and an equal proportion were satisfied with the social status of the profession. Statistical analysis revealed a positive and significant correlation between the heritability of livestock farming and the willingness to transfer experiences to the next generation (correlation coefficient = 0.433, $p < 0.05$), suggesting that stronger familial inheritance is associated with a greater

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

propensity for knowledge sharing. Furthermore, favorable societal attitudes towards livestock farming significantly influenced pastoralists' willingness to share knowledge (correlation coefficient = 0.507, $p < 0.01$). Collectively, both heritability and societal perceptions play critical roles in promoting continued knowledge transfer within pastoral communities.

Conclusion: Although the younger generation exhibits moderate to high interest in continuing pastoralism, insufficient infrastructure and economic challenges constitute major obstacles to sustained engagement in the profession. Therefore, strategic planning by relevant institutions should prioritize the provision of essential welfare services and the enhancement of job and income security for pastoralists. Additionally, implementing targeted training and extension programs for youth, alongside initiatives to encourage young individuals to pursue pastoral livelihoods, could further support generational continuity and the sustainable development of this sector.

Cite this article: Barani, H., V. Karimian, 2025. Factors affecting the Generational Sequence of Animal Husbandry in Khaf County. Journal of Rangeland, 19(2): 195-207.

© The Author(s).
DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0
Publisher: Iranian Society for Range Management

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

مـــرتـــع

شاپا چاپی: ۰۸۹۱-۲۰۰۸

شاپا الکترونیکی: ۵۰۳۹-۲۶۷۶

عوامل تاثیرگذار بر توالی نسلی دامداران شهرستان خواف

حسین بارانی[۱]، وحید کریمیان[۲*]

۱. دانشیار گروه مدیریت مرتع، دانشکده مرتع و آبخیزداری، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، گرگان، ایران.

۲. استادیار گروه مهندسی طبیعت، دانشکده کشاورزی و منابع‌طبیعی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران. رایانامه: v.karimian@yu.ac.ir

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:
مقاله کامل – پژوهشی

۱۴۰۴؛ جلد ۱۹، شماره ۲

تاریخ دریافت ۱۴۰۳/۰۸/۲۵
تاریخ ویرایش: ۱۴۰۴/۰۳/۱۹
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۲۴

واژه‌های کلیدی:
دامداری،
بهره‌برداران،
رضایت شغلی،
مرتع.

چکیده

سابقه و هدف: دامداری به‌عنوان یکی از ارکان اصلی معیشت به‌ویژه در میان عشایر و روستاییان، نقش مهمی در تأمین نیازهای اقتصادی و غذایی جوامع دارد و اغلب به مراتع و علوفه آن‌ها متکی است. اما، مسئله توالی شغلی و نسلی یکی از چالش‌های بزرگ است که تهدیدی جدی برای پایداری این صنعت به شمار می‌رود. هدف این تحقیق بررسی علل توالی نسلی و ارزیابی رضایت شغلی دامداران است تا راهکارهای موثری برای ادامه فعالیت‌های دامداری و حفظ این صنعت ارزشمند ارائه دهد و نقش مهمی در توسعه پایدار ایفا کند.

مواد و روش‌ها: این تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی است که در شهرستان خواف، استان خراسان رضوی صورت گرفت. جهت رسیدن به اهداف پژوهش از پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته استفاده شد. روایی پرسشنامه توسط متخصصین و کارشناسان تایید شد. پایایی ابزار پژوهش با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ۰/۸۰ محاسبه شد. در مرحله دوم جهت تکمیل پرسشنامه‌ها از روش نمونه‌برداری خوشه‌ای استفاده شد. نه سامان عرفی به صورت پراکنده از بین ۵۲ سامان عرفی انتخاب و پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی بین اعضای سامان‌های عرفی تکمیل شد. تعداد پرسشنامه لازم با استفاده از فرمول کوکران ۵۲ عدد تعیین شد. داده‌ها در محیط نرم‌افزار SPSS نسخه۲۷ با استفاده از آزمون‌های توصیفی فراوانی درصدی تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: نتایج تحقیق حاضر نشان داد، دامداران منطقه اغلب دارای تحصیلات ابتدایی (۲۱/۶ درصد) هستند که بیشتر آن‌ها (۴۳/۱ درصد)، بین ۳۰ تا ۴۰ سال سابقه دامداری دارند. نتایج نشان داد که شغل دامداری در خصوص ۱۰۰ دامداران از والدین به ارث رسیده است. نتایج نشان داد رغبت فرزندان بهره‌برداران برای ادامه دادن حرفه دامداری متوسط تا زیاد است به طوریکه از دیدگاه ۲۹/۴ جامعه آماری این رغبت متوسط بوده و از دیدگاه ۵۴/۹ درصد جامعه آماری این رغبت بالا است. از دیدگاه بهره‌برداران برنامه‌های آموزشی -ترویجی ارگان‌های مربوطه به طور تقریبی ضعیف است. امّا تمایل بهره‌برداران برای انتقال تجارب خود زیاد است. بررسی شاخص‌های رضایت شغلی بهره‌برداران منطقه خواف نشان داد به طور تقریبی رضایت شغلی در این منطقه در سطح متوسط قرار دارد. ۴۵/۱ درصد از جامعه آماری نگاه مثبت به شغل دامداری داشتند و ۴۵/۱ درصد دامداران از جایگاه اجتماعی شغل دامداری راضی بودند. نتایج نشان داد که بین ارثی بودن شغل دامداری و تمایل به انتقال تجربیات به فرزندان رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد (۰/۴۳۳)، به طوری که هرچه دامداری بیشتر ارثی باشد، تمایل به انتقال تجربیات نیز افزایش می‌یابد. همچنین، دیدگاه مثبت جامعه نسبت به دامداری بر تمایل دامداران به انتقال تجربیات تأثیر دارد و این رابطه نیز معنی‌دار است (۰/۵۰۷). در مجموع، ارثی بودن و دیدگاه جامعه نقش مهمی در تداوم انتقال تجربیات در حوزه دامداری دارند.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

نتیجه‌گیری: به‌طور کلی می‌توان نتیجه گرفت که با وجود اینکه رغبت فرزندان به ادامه شغل دامداری متوسط تا زیاد است ولی نبود امکانات مناسب و همچنین مسائل اقتصادی شغل دامداری از دلایل مهم عدم ادامه دامداری است. لذا برنامه‌ریزی‌ها توسط مراکز ذیربط باید در راستای تأمین امکانات پایه رفاهی و همچنین بهبود امنیت شغلی و درآمدی این قشر باشد. برگزاری برنامه‌های آموزشی و ترویجی برای جوانان و تشویق نیروهای جوان برای ادامه دامداری می‌تواند راهکاری دیگر برای بهبود وضعیت توالی نسلی تلقی شود.

استناد: بارانی، ح.، و. کریمیان، ۱۴۰۴. عوامل تاثیرگذار بر توالی نسلی دامداران شهرستان خواف. مرتع، ۱۹(۲): ۱۹۵-۲۰۷.

DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0

ناشر: انجمن علمی مرتعداری ایران

© نویسندگان

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

مقدمه

در دهه‌های اخیر اهمیت منابع‌طبیعی تجدیدشونده به صورت فزاینده‌ای برای برنامه‌ریزان، سیاست‌مداران، قانون‌گذاران و مردم کشورهای مختلف روشن شده است، احترام به طبیعت امروزه یک ارزش انکارناپذیر است (۳۰). یکی از بخش‌های مهم منابع‌طبیعی، مراتع است. مراتع تقریباً ۲۲ درصد از مناطق اختصاص داده شده به تولید دام را پوشش می‌دهند (۵). مراتع ایران با وسعت بالغ بر ۸۴/۷ میلیون هکتار حدود ۵۲ درصد از سطح کشور را به خود اختصاص داده است (۲۳). مراتع نیازهای اقتصادی بسیاری از مردم روستایی و عشایری را تأمین می‌کنند (۳) و به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین بخش‌های تولید مواد پروتئینی و لبنی، اهمیت عمده‌ای در تغذیه انسان‌ها دارد (۲۱). دامداری یکی از شاخص‌های کلیدی توسعه اقتصادی، حفاظت از محیط-زیست و امنیت غذایی جهان است (۳۴) که این حرفه در ایران مهم‌ترین شیوه بهره‌برداری از مراتع است (۱۴). دامداری از ارکان اصلی معیشت محسوب می‌شود که نقش مهمی در اقتصاد مردم به ویژه عشایر و روستاییان دارد (۲۲). نیروی انسانی از عوامل مهم در توسعه کشاورزی است و در این راستا از آنجایی که مشاغل کشاورزی از جمله دامداری و دامپروری به طور عمده در جوامع روستایی و عشایری رونق دارد لذا حائز اهمیت است. از مشکلات عمده در دامداری جهانی جمعیت پیر این حوزه است (۱۶). طبق سرشماری ایالات متحده (۲۰۱۷)، میانگین سنی مشاغل مرتبط با حوزه کشاورزی از جمله دامداری و دامپروری۵۷/۲۱ سال بود که ۱/۲ سال بیشتر از ۲۰۱۲ است. در این زمینه در مورد اروپا طی سال ۲۰۱۶، درصد افراد با حداقل سن ۶۵ سال حدود ۳۵ درصد بود، در حالی که نسل جوان (زیر ۴۰ سال) فقط ۱۱ درصد بود. میانگین سنی در سال ۲۰۰۴، در اتحادیه اروپا ۴۹/۲ بود و سپس ده سال بعد این میانگین بسیار بالاتر و به ۵۱/۴ تغییر یافت (۷). از تاثیرات کاهش جمعیت و عدم جوان‌گرایی در حوزه دامداری و دامپروری می‌توان به خطر کاهش انتقال دانش بومی خبرگان و اطلاعات گرانبهای این افراد اشاره کرد (۴ و ۲۸). شهرکی و همکاران (۲۰۲۴) در بررسی علل ترک دامداری بهره‌برداران عشایر شمال شرق ایران بیان کردند، پنج مولفه چالش‌های مدیریت دام و مرتع، تغییرات اقلیمی و تهدیدهای حاصل از آن، عدم تناسب بازار با ضرورت‌های نوین مرتعداری، عدم اقتصادی بودن دامداری و کاهش قدرت پس‌انداز و تجربیات زندگی خارج از دامداری و تغییرات رسومات بومی از بالاترین درجه اهمیت و اثرگذاری در ترک دامداری است (۳۱). معمری و همکاران (۲۰۲۲)، بیان کردند نه عامل امنیت اقتصادی -فرهنگی، خدمات رفاهی، مهاجرت معکوس، نبود انگیزه ماندن، مشارکت اجتماعی، زمین، آینده فرزندان، ضعف اشتغال در روستا و فرصت اشتغال بیشتر در شهر از عوامل مهم مهاجرت جوامع مرتعدار در استان اردبیل است (۲۰). میرجلیلی و همکاران (۲۰۲۰) با مطالعه عوامل موثر بر رکود دامداری سنتی از دیدگاه کارشناسان در مراتع استپی یزد بیان کردند، درآمد دامداری، گرایش جوانان به مشاغل غیر کشاورزی، کمبود علوفه و خشکسالی بیشترین تاثیر را در این زمینه دارند (۱۹). در تحقیق شریفی‌نیا و مهدوی (۲۰۱۱) مشخص شد که از علت‌های کاهش حرفه دامداری سنتی، پایین بودن متوسط درآمد سرانه خانوار، پایین بودن بازدهی مرتع و عدم دسترسی به فرصت‌های شغلی و غیره است (۳۲). معمری و همکاران (۲۰۲۰) عوامل موثر مهاجرت روستا به شهر در بین مرتعداران استان اردبیل را عدم علاقمندی نسل جوان، فرصت‌های اقتصادی بیشتر و دسترسی به مشاغل با درآمد بالاتر در شهر و نابرابری امکانات شهر و روستا و خدمات رفاهی و معیشتی بیان کردند (۲۰). نوری (۲۰۱۶) در بررسی مسئله ترک شغل دامداری در نواحی روستای مدیترانه‌ای توسط جوانان و رو آوردن به مشاغل دیگر بیان کرده است که بزرگترین مشکلی که جوامع با آن مواجه هستند، افزایش سن جمعیت دامدار و تجدید نسلی و عدم توالی شغلی است که در آن جوانان به دنبال موقعیت‌های شغلی در نواحی شهری بوده و در نتیجه جمعیت روستایی کاهش پیدا کرده و موجب افزایش جمعیت در نواحی حاشیه‌ای می‌شود (۲۶). در مطالعه‌ای دیگر مشخص شد با روی کار آمدن صنایع نفتی داخل منطقه، دامداران جوان به این نتیجه رسیده‌اند که ترک شغل دامداری و حضور در مشاغل کارگری در بخش نفت می‌تواند آنها را قادر سازد تا زندگی بهتری داشته باشند (۶).

به‌طور کلی در سراسر جهان افزایش سن جوامع کشاورز و دامدار یک پدیده رو به افزایش است (۸)، این

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

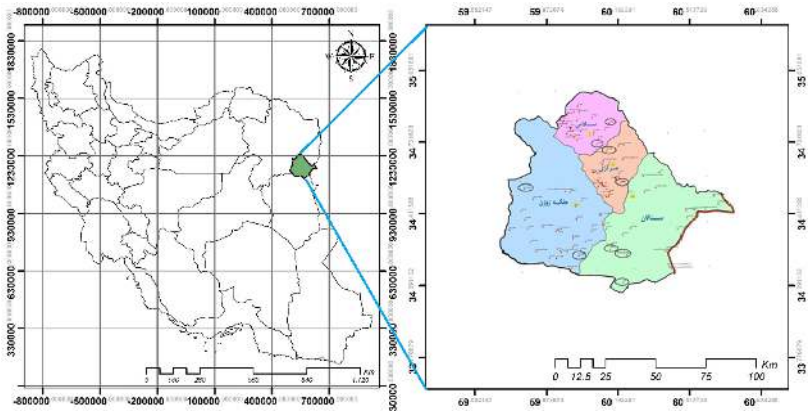
[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

مطلب نشان می‌دهد جوانان به این حرفه به‌عنوان شغل نگاه نکرده و در حال ترک آن هستند. در کشورهای مختلف دنیا جوانان در حال ترک شغل‌های روستایی و عشایری و به دنبال پیداکردن کار در محیط‌های شهری هستند لذا یک شکاف در توالی سنی و جانشینی مشاغل در کشاورزی و دامداری در حال رخ دادن است. در آینده این مسئله می‌تواند منجر به کاهش سطوح تولیدات با بازنشسته شدن دامداران سالخورده گردد. یکی از پیامدهای مهم این موضوع مسئله امنیت غذایی است. از آنجایی که مشاغل کشاورزی و دامداری دیگر به‌عنوان مشاغلی جذاب نزد جوانان دیده نمی‌شوند، جوانان اغلب تصمیم به مهاجرت به نواحی شهری می‌گیرند. بیکاری در نواحی شهری ناشی از عدم برخورداری از تخصص‌های مورد نیاز و عدم تطابق مهارت‌های جوانان روستایی و عشایری با مهارت‌های مورد نیاز در سطح شهری است و از سوی دیگر مهاجرت به سوی شهرها مشکلات اجتماعی زیادی را همراه خواهد داشت. از دیگر نکات کلیدی عدم توالی شغلی و نسلی در محیط‌های روستایی و عشایری و ادامه مشاغل خانوادگی، ایجاد شکاف در انتقال دانش و تجربیات کسب شده و به طور کلی محوشدن دانش بومی افراد سالخورده است. شریفیان و همکاران (۳۳) در مطالعه خود هشدار دادند که دانش سنتی دامداران در سراسر جهان در معرض فرسایش و خطر نابودی است. از اینرو با توجه به تمامی مطالب مطرح شده، هدف از تحقیق حاضر بررسی عوامل تاثیرگذار بر توالی نسلی و رضایت شغلی در بین دامداران شهرستان خواف، استان خراسان رضوی است.

مواد و روش‌ها

منطقه مورد مطالعه

شهرستان خواف با مساحتی نزدیک به ۹۸۲۶ کیلومتر مربع بین طول ˝۲۸ °۵۹ تا ˝۵۶ °۶۰ و از ˝۴۰ °۳۳ تا ˝۰۵ °۳۵ درجه عرض جغرافیایی قرار گرفته است. حدود ۱۲۱ کیلومتر مرز مشترک با کشور افغانستان دارد. از سمت شرق و شمال شرق با کشور افغانستان و شهرستان تایباد، از جنوب با خراسان جنوبی (شهرستان قائنات)، از غرب با شهرستان گناباد و از سمت شمال تا شمال غربی با شهرستان‌های تربت حیدریه و رشتخوار مرز مشترک دارد (شکل ۱). مرکز شهر خواف ۹۷۰ متر از سطح دریا ارتفاع داشته و بین ۸۵۰ متر در جنوب سنگان تا ۲۶۳۸ متر ارتفاع، درنوسان است. فاصله آن از شهر مشهد ۲۶۲ کیلومتر و از تربت حیدریه ۱۲۰ کیلومتر است و از شهرستان‌های شرقی ایران و جنوبی خراسان رضوی محسوب می‌شود. بر اساس آمار سرشماری نفوس و مسکن سال ۹۵ با ۱۳۸۷۹۷ نفر جمعیت ۲/۱ درصد از جمعیت استان را در خود جای داده متشکل از پنج نقطه شهری (خواف، سنگان، نشتیفان، سلامی و قاسم‌آباد) و چهار بخش (سلامی، جلگه زوزون، مرکزی و سنگان) است (۱). دمای متوسط بلند مدت منطقه معادل ۱۸ درجه سانتی‌گراد و بارندگی ۱۱۹/۹ میلیمتر است. خواف در منطقه رویشی استپی واقع شده است لذا پوشش اکوسیستم‌های مرتعی از تنوع گیاهی کمی برخوردار بوده و عمدتا گونه‌های گیاهی از جنس‌های *Poa*، *Salsola* ، *Artemisia* و غیره پوشش گیاهی غالب منطقه را تشکیل می‌دهند (۱).

شکل ۱: موقعیت جغرافیایی منطقه مورد مطالعه

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

روش تحقیق

این تحقیق از نوع تحقیقات توصیفی است. در این مطالعه به بررسی وضعیت توالی نسلی دامدارانی که از اکوسیستم‌های مرتعی شهرستان خواف استفاده می‌کردند، پرداخته شد. ازینرو ویژگی‌ها و صفات توالی نسلی مطالعه و رابطه بین متغیرها سنجیده شد (۱۳). بدین منظور در ابتدا پرسشنامه‌ای محقق‌ساخته با ۱۸ گویه که شامل ۱۶ گویه بسته و دو گویه باز و همچنین تعدادی گویه برای تعیین خصوصیات اجتماعی جامعه آماری طراحی گردید. گویه‌های بسته بر اساس طیف لیکرت پنج گزینه‌ای شامل خیلی زیاد (با ارزش عددی ۵)، زیاد (با ارزش عددی ۴)، متوسط (با ارزش عددی ۳)، کم (با ارزش عددی ۲)، و خیلی کم (با ارزش عددی ۱) مورد سنجش قرار گرفتند. برای افزایش روایی پرسشنامه از نظرات کارشناسان و متخصصان استفاده شد (۱۰). برای تایید پایایی پرسشنامه تعداد ۱۰ پرسشنامه بصورت پایلوت تکمیل شد (۱۵). پرسشنامه‌های تکمیل‌شده با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ تجزیه و تحلیل شد و ضریب ۰/۸۰ تعیین شد. با توجه به این ضریب و بالاتر بودن آن از مقدار استاندارد ۷۰ درصد پرسشنامه تأیید شد. در مرحله دوم تعداد نمونه از جامعه آماری جهت تکمیل پرسشنامه‌ها به نحوی که از شرط تصادفی‌بودن و پراکندگی مناسب برخوردار باشند تعیین شد. بدین منظور از روش نمونه‌برداری خوشه‌ای استفاده شد. تعداد نه سامان عرفی به صورت پراکنده از بین سامان‌های عرفی موجود که از حیث شرایط اکولوژیکی، اجتماعی و اقتصادی معرف بودند، انتخاب شد و سپس به صورت تصادفی پرسشنامه‌ها بین اعضای سامان عرفی تکمیل شد (جدول، ۱). تعیین تعداد پرسشنامه لازم با استفاده از فرمول کوکران (رابطه ۱) ۵۲ عدد تعیین شد.

جدول ۱: مشخصات سامان‌های عرفی مورد مطالعه

مشخصات	نام سامان عرفی											
	بنیاباد	فایندر		مهرآباد		نهور		مژن آباد	چاه زول	باغ بخشی	رزداب	چهارده
		قشلاقی	ییلاقی	قشلاقی	ییلاقی	قشلاقی	ییلاقی					
مساحت (هکتار)	۲۲۰۰۰	۴۶۰۰	۵۰۳۹	۷۵۰۷	۱۴۱۴۳	۱۶۷۸۴	۶۷۱۲	۲۵۸۹۴	۲۹۳۰۳	۲۷۹۸۸	۴۲۰۰	۳۷۰۰
سال ممیزی	۱۳۷۱	۱۳۷۳	۱۳۷۳	۱۳۷۳	۱۳۷۳	۱۳۷۴	۱۳۷۴	۱۳۷۸	۱۳۸۰	۱۳۹۴	-	-
دام مجاز	۱۴۰۰۰	۹۲۰	۱۵۱۲	۶۹۵۰	۱۰۲۸۵	۷۳۰۰	۶۵۹۰	۷۲۱۳	۲۰۱۶۰	۱۱۸۴۲	-	-

رابطه (۱)

$$n = \frac{N(t.s)^2}{Nd^2 + (t.s)^2} n = \frac{N(t.s)^2}{Nd^2 + (t.s)^2}$$

که در آن n حجم نمونه، S =۰/۵۵ انحراف معیار جامعه آماری، N حجم جامعه، d =۰/۰۵ دقت احتمالی مطلوب و t =۱/۹۶ فاصله اعتماد است.

تجزیه و تحلیل آماری

داده‌های پرسشنامه‌های تکمیل‌شده در ابتدا در محیط نرم‌افزار Excell دسته‌بندی و منظم شد. سپس داده‌ها در محیط نرم‌افزار SPSS نسخه 27 با استفاده از آزمون‌های توصیفی فراوانی درصدی و آزمون همبستگی تاوکندال C تجزیه و تحلیل شد.

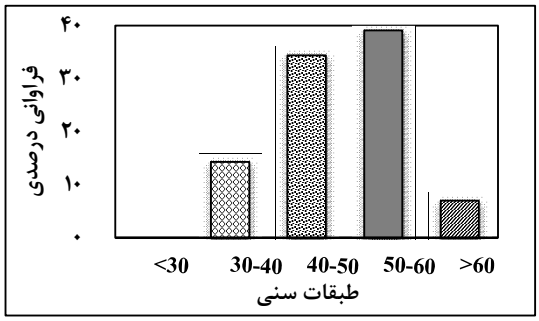
نتایج

خصوصیات اجتماعی جامعه آماری

نتایج نشان داد بیشتر افراد مورد بررسی در طبقه سنی ۵۰ تا ۶۰ سال (۳۹ درصد) قرار داشتند. کمترین میزان مربوط به طبقه سنی بیشتر از ۶۰ سال (۷درصد) بود. همچنین در طبقه سنی کمتر از ۳۰ سال هیچ فردی حضور نداشت (شکل ۲).

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

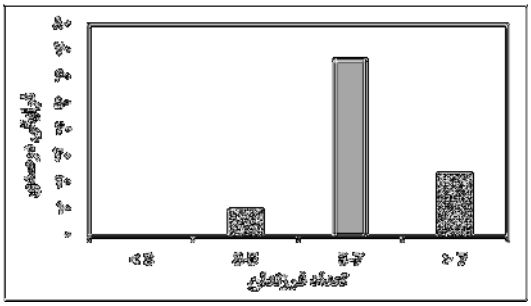
شکل ۲: توزیع فراوانی طبقات سنی جامعه آماری

نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد ۱۰۰ درصد جامعه آماری مورد مطالعه متاهل بودند. ۷۸/۴ درصد جامعه آماری دارای سواد در سطح ابتدایی و ۲۱/۶ درصد دیگر جامعه دارای مدرک تحصیلی سیکل بودند (شکل ۳).

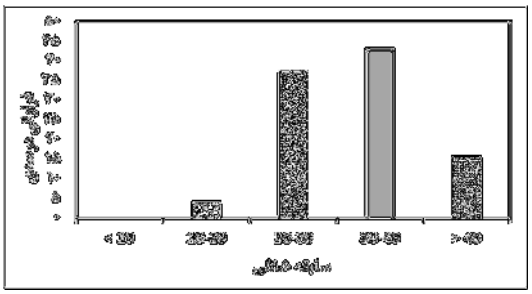
شکل ۳: توزیع فراوانی درصدی میزان تحصیلات جامعه آماری

از نظر تعداد فرزند خانوارها، بیشترین درصد فراوانی مربوط به سطح ۵ تا ۷ فرزند بود. این سطح نزدیک به ۷۰ درصد از جامعه آماری را به خود اختصاص داد (شکل ۴).

شکل ۴: توزیع فراوانی درصدی تعداد فرزندان جامعه آماری

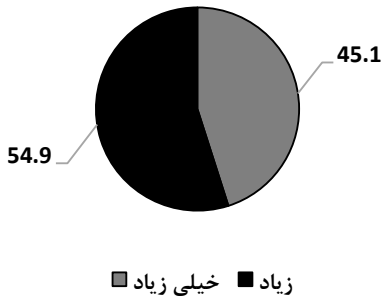
بررسی سابقه شغلی دامداران منطقه مورد مطالعه نشان داد بیشترین فراوانی درصدی مربوط دسته‌های ۳۰ تا ۴۰ سال و ۲۰ تا ۳۰ سال به ترتیب با فراوانی درصدی ۴۳/۱ و ۳۷/۳ درصد بودند (شکل ۵).

شکل ۵: توزیع فراوانی درصدی سابقه شغلی جامعه آماری

توالی نسلی جامعه آماری

نتایج نشان داد از نظر ۱۰۰ درصد پاسخ‌دهندگان، انتقال شغل دامداری از والدین به فرزندان در سطح زیاد و خیلی زیاد در سالیان گذشته صورت گرفته است (شکل، ۶).

شکل ۶: توزیع فراوانی درصدی نگرش جامعه آماری در خصوص ارثی بودن حرفه خود

توالی نسلی دامداران

نتایج نشان داد رغبت فرزندان بهره‌برداران برای ادامه دادن حرفه دامداری متوسط تا زیاد است به طوریکه از دیدگاه ۲۹/۴ جامعه آماری این رغبت متوسط بوده و از دیدگاه ۵۴/۹ درصد جامعه آماری این رغبت بالا است (جدول، ۲). گزینه‌های دیگر فراوانی درصدی کمتری را به خود اختصاص دادند. در دو گویه "نتیجه‌بخش بودن برنامه‌های آموزشی - ترویجی ارگان‌های مربوطه در افزایش تمایل فرزندان به ادامه حرفه دامداری" و " تمایل به همکاری جهت ارائه راهنمایی و انتقال تجربیات خود به

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

فرزندان" مشخص شد از دیدگاه بهره‌برداران برنامه‌های آموزشی - ترویجی ارگان‌های مربوطه به طور تقریبی ضعیف است. امّا تمایل بهره‌برداران برای انتقال تجارب خود زیاد است (جدول ۲). تاثیر تسهیلات ارائه شده توسط ارگان‌های دولتی بر تداوم شغل دامداری از دیدگاه ۴۹ و ۱۱/۸ درصد جامعه محلی در سطح کم و خیلی کم بوده است که نشانگر ضعف تسهیلات ارائه شده برای شغل دامداری منطقه است (شکل ۷).

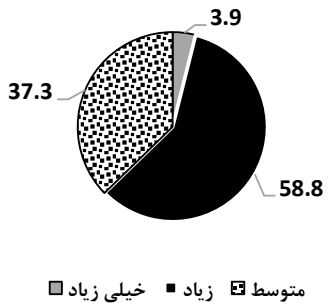
جدول ۲: توزیع فراوانی درصدی عوامل اثرگذار بر توالی نسلی دامداران خواف

ردیف	شاخص‌های سنجش توالی نسلی	فراوانی درصدی				
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	تأثیر انتقال تجارب به فرزندان در ادامه‌دادن حرفه دامداری	۰	۰	۴۱/۲	۵۲/۹	۵/۹
۲	تمایل به همکاری جهت ارائه راهنمایی و انتقال تجربیات خود به فرزندان	۰	۰	۰	۵۸/۸	۴۱/۲
۳	تأثیر احساس تعلق خاطر فرزندان در ادامه دادن حرفه دامداری	۰	۵/۹	۲۹/۴	۵۴/۹	۹/۸
۴	تأثیر تحصیلات دانشگاهی در عدم ادامه حرفه دامداری	۰	۲۳/۵	۲۵/۵	۳۷/۳	۱۳/۷
۵	تأثیر وجود امکانات رفاهی، ورزشی، تحصیلی و غیره در روستا در ادامه‌دادن حرفه دامداری	۰	۰	۰	۷۲/۵	۲۷/۵
۶	تأثیر میزان پاسخگوی حرفه به نیازهای ضروری (معیشت، ازدواج، مسکن) فرزندان در ادامه دادن حرفه دامداری	۰	۰	۲۹/۴	۶۴/۷	۵/۹
۷	تاثیر قیمت بالای نهاده های دامی (جو، خوراک دام و غیره) در عدم تمایل به ادامه حرفه دامداری	۰	۰	۱۹/۶	۵۲/۹	۲۷/۵
۸	تأثیر برنامه‌های آموزشی ـ ترویجی ارگان‌های مربوطه در افزایش تمایل فرزندان به ادامه حرفه دامداری	۷/۸	۴۵/۱	۳۱/۴	۱۵/۷	۰
۹	تاثیر تسهیلات ارائه شده توسط ارگان‌های دولتی بر تداوم حرفه دامداری	۱۱/۸	۴۹/۰	۱۳/۷	۲۱/۶	۳/۹

رضایت شغلی دامداران

جهت بررسی میزان رضایت شغلی در بین افراد مورد مطالعه از آن‌ها خواسته شد تا دیدگاه خود را در زمینه پیشنهاد ورود افراد به حرفه دامداری لحاظ کنند که مشخص شد ۶۲/۷درصد در سطح زیاد و خیلی زیاد و ۳۷/۳ درصد در سطح متوسط مشوق به ورود افراد به حرفه دامداری هستند (شکل، ۷).

بررسی شاخص‌های رضایت شغلی بهره‌برداران منطقه خواف نشان داد به طور تقریبی رضایت شغلی در این منطقه در سطح متوسط قرار دارد. این بررسی در ۵ گویه صورت گرفت. ۳۷/۳ و ۴۵/۱ درصد از جامعه آماری وجود نگاه مثبت جامعه به شغل دامداری را در سطوح متوسط و زیاد بیان کردند. همچنین در بررسی رضایت از جایگاه اجتماعی شغل دامداری مشخص شد ۴۵/۱ و ۴۵/۱ درصد از جامعه این میزان را در سطوح متوسط و زیاد می‌دانند (جدول، ۳).

شکل ۷: توزیع فراوانی درصدی دیدگاه جامعه آماری در ورود به حرفه دامداری

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

جدول ۳: توزیع فراوانی درصدی شاخص‌های بررسی رضایت شغلی جامعه آماری

ردیف	شاخص‌های بررسی رضایت شغلی	فراوانی درصدی				
		خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد
۱	وجود نگاه مثبت جامعه به شغل دامداری	۰	۳/۹	۳۷/۳	۴۵/۱	۱۳/۷
۲	رضایت از جایگاه اجتماعی شغل دامداری	۰	۰	۴۵/۱	۴۵/۱	۹/۸
۳	موثربودن شغل دامداری در حفظ آداب و سنت‌ها	۰	۲۷/۵	۲۹/۴	۴۱/۲	۲/۰
۴	مناسب‌بودن درآمد شغل با توجه به حجم کاری آن	۰	۲۳/۵	۳۳/۳	۳۷/۳	۵/۹
۵	توجیه اقتصادی دامداری با وجود گرانی و خشکسالی	۰	۲/۰	۴۹/۰	۴۹/۰	۰

رابطه بین شاخص‌های توالی نسلی و رضایت شغلی

نتایج همبستگی بین پارامتر ارثی‌بودن شغل دامداری و دیگر متغیرها نشان از ارتباط معنی‌دار و مثبتی دارد. بین ارثی بودن شغل دامداری و تمایل به انتقال تجربیات به فرزندان رابطه معنی‌داری در سطح ۹۵ درصد اطمینان وجود دارد. ضریب همبستگی برای این رابطه مثبت ۰/۴۳۳ بود، بدین معنی که با افزایش ارثی‌بودن شغل دامداری تمایل دامداران به انتقال تجربیات خود به فرزندان نیز افزایش پیدا کرد (جدول ۴). رابطه بین تمایل به انتقال تجربیات به فرزندان و تاثیر دیدگاه جامعه در ورود به شغل دامداری در سطح ۹۵ درصد معنی‌دار و ضریب همبستگی ۰/۵۰۹ بود. همچنین در بررسی رابطه بین متغیر تمایل به انتقال تجربیات به فرزندان و دیدگاه مثبت جامعه به شغل دامداری مشخص شد این رابطه معنی‌دار و ضریب همبستگی آن ۰/۵۰۷ است بدین معنی که با افزایش دیدگاه مثبت جامعه نسبت به شغل دامداری، تمایل به انتقال تجربیات نیز افزایش پیدا می‌کند (جدول ۴).

جدول ۴: همبستگی بین متغیرهای مختلف و تمایل به انتقال تجربیات به فرزندان

متغیر	گویه	معنی‌داری	ضریب همبستگی
متغیر وابسته	تمایل به انتقال تجربیات به فرزندان	۰/۰۰۱	۰/۴۳۳
متغیر مستقل	ارثی بودن شغل دامداری		
متغیر وابسته	تمایل به انتقال تجربیات به فرزندان	۰/۰۰۰	۰/۵۰۹
متغیر مستقل	تاثیر دیدگاه جامعه در ورود به شغل دامداری		
متغیر وابسته	تمایل به انتقال تجربیات به فرزندان	۰/۰۰۰	۰/۵۰۷
متغیر مستقل	نگاه مثبت جامعه به شغل دامداری		

بحث و نتیجه‌گیری

توانایی جوانان در مشارکت فعالیت‌های تولیدی از پیامدهای اجتماعی و اقتصادی حائز اهمیت برای هر نوع اقتصادی است (۲۵). مطالعات نشان داده است یکی از عوامل اصلی و کلیدی موثر بر رکود اقتصاد دامداری مسئله مهاجرت جوانان و ترک مشاغل دامداری و کشاورزی است (۲). یکی از مسائل مهم در برنامه‌ریزی توسعه هر کشور، تقویت بخش کشاورزی و دامداری به‌عنوان مشاغل تولیدی پایه کشور و به سبب آن حفظ امنیت غذایی است. بنابراین برنامه‌ریزی‌ها باید در راستای حفظ نیروی انسانی باتجربه و کارآمد در این محیط‌ها باشد. نتایج مطالعه حاضر نشان داد اکثریت دامداران منطقه شغل خود را به صورت ارثی از والدین خود به ارث برده‌اند و تمایل فرزندان برای ادامه مشاغل دامداری به طور تقریبی متوسط تا زیاد است. مخت و همکاران (۲۰۱۵) در بررسی عوامل موثر بر انگیزه جوانان روستایی برای انتخاب مشاغل این نواحی بیان کردند میزان علاقه جوانان در سطح زیاد و خیلی زیاد قرار دارد که با نتایج تحقیق ما همخوانی دارد (۲۴). نتایج تحقیق حاضر نشان داد که طبق نگرش دامداران تأثیر وجود امکانات رفاهی، ورزشی و تحصیلی در محل زندگی در ماندن فرزندان و ورود به این حرفه نقش زیادی دارد و این موضوع در منطقه مورد مطالعه با ضعف روبرو است. محققان (۲۱) عدم علاقمندی نسل جوان به استمرار و گسترش فعالیت‌های کشاورزی و دامداری، فرصت‌های اقتصادی

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

بیشتر و دسترسی به مشاغل با درآمد بالاتر در شهر و نابرابری امکانات شهر و روستا و خدمات رفاهی و معیشتی بترتیب از شاخص‌های مهم و تاثیرگذار بر مهاجرت مرتعداران استان اردبیل بیان کردند، که با نتایج تحقیق حاضر همخوانی دارد.

امکانات رفاهی و نیازهای اولیه زندگی از عوامل مهمی محسوب می‌گردند که نبود آنها نقش عمده‌ای در رهاسازی مشاغل سنتی و روآوردن به دیگر شغل‌ها در شهرها و مهاجرت جوانان دارد. دامداران شهرسستان خواف معتقدند وجود امکانات رفاهی، ورزشی، تحصیلی و غیره در منطقه تاثیر زیادی بر ماندن فرزندان و ورود به حرفه دامداری دارند. نتایج گولیانی و همکاران (۲۰۱۷) در مراکش نشان داد، جوانان عدم دستیابی به امکانات اولیه رفاهی همچون دسترسی به تحصیل، آب سالم، مراکز بهداشت و نبود زیرساخت‌ها را دلیل عدم علاقه خود به ادامه دادن مشاغل روستایی از جمله کشاورزی و دامداری بیان کردند که با نتایج تجقیق حاضر همخوانی دارد (۱۱). فارل و همکاران (۲۰۲۱)، با بررسی مشاغل کشاورزی و دامداری ایرلند، اشاره کرد جوانانی که این مشاغل را ترک می‌کنند، در صورت دریافت یارانه‌های مختلف، شانس بازگشت دارند (۹). همچنین محققان دیگری (۱۲)، معتقدند افزایش یارانه‌ها و خدمات دولتی و بیمه‌ای مناسب به بهره‌برداران و دام آن‌ها در تصمیم‌گیری افراد جهت ادامه دامداری در اکوسیستم‌های مرتعی موثر است. مطالعه‌ای که در رومانی انجام شد، نشان داد که آموزش نقش مهمی در تصمیم گیری برای ترک، شروع یا ادامه این مشاغل دارد (۲۷). یکی از عوامل دیگر که در عدم ادامه دادن دامداری توسط فرزندان موثر است نبود امکانات برای تحصیل است. مطالعات نشان داد نیاز به تحصیل و نبود امکانات جهت تحصیل در فضای روستایی و عشایری از عوامل کلیدی ترک این نواحی و مهاجرت به شهرها بوده است. بنابراین عدم وجود امکانات رفاهی و آموزشی می‌تواند به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین چالش‌های توالی نسلی محسوب گردد. بر اساس نظر محققان (۳۱) عدم وجود امکانات لازم برای ادامه تحصیل و کمبود امکانات آموزشی مناسب برای آینده فرزندان زمینه‌ساز ضعف امکانات آموزشی و مهارت‌های حرفه‌ای در دامداری شده است (۱۲). از دیگر عوامل قابل طرح در این بحث قیمت نهاده‌های دامی و تاثیرگذاری بر اشتیاق به تداوم دامداری است. نتایج یانگ و همکاران (۲۰۲۲) در قرقیزستان نشان داد که دریافت وام‌های بانکی برای بهبود تولیدات دامی، تمایل گله‌داران را به نگهداری دام در مرتع افزایش داده است (۳۴). هزینه‌های ایجاد شده در بخش تغذیه دستی موجب دلسردی و کاهش علاقه دامداران در دامداری می‌شود و منافع اقتصادی را رو به زوال سوق می‌دهد. قیمت نهاده‌های مورد نیاز برای تولید دام دارای نوساناتی است که بر تصمیم تولیدکنندگان، تأثیر زیادی دارد (۲۹). بنابراین حمایت بخش دولتی از جنبه‌های مختلف می‌تواند در بهره‌برداری از مراتع با توجه به این قوّت اثرگذار گردد. مطالعات صادقی و مقدسی (۲۰۱۷) نشان داد در استان‌های آذربایجان شرقی، اصفهان و قم، قیمت انتظاری نهاده‌های لازم برای عرضه دام سبک تاثیر منفی و معنی‌داری بر میزان عرضه آن دارد (۲۹). در پاسخ به گویه باز با عنوان "تمایل شما برای اینکه فرزندان بیکار شغل دامداری را ادامه دهند و راهکارهای ارائه‌شده برای آن"، نتایج نشان داد دامداران تمایل زیادی به ماندن فرزندان خود و ادامه‌دادن شغل دامداری هستند. دامداران به طور غالب نظر مثبت خود را مطرح کرده و بیان کردند آنها می‌توانند با توجیه عدم صرفه اقتصادی مهاجرت به نواحی شهری و نبود آینده تضمینی در محیط شهری فرزندان خود را قانع کنند. بنا به نظر دامداران هزینه‌های زندگی در نواحی شهری به مراتب از هزینه‌های زندگی در نواحی روستایی و عشایری بیشتر بوده و درآمد حاصل تأمین‌کننده نیازهای فرزندان آنها نخواهد بود. در این زمینه میردیلمی و مرادی (۲۰۱۸)، با ارزیابی کارآمدی نظام مرتعداری ایران در نیم قرن گذشته بیان کردند، شاخص‌های تولید مراتع و درآمد حاصل از بهره‌برداری روند کاهشی داشته است. همچنین بر اساس نتایج آن‌ها، از گذشته تاکنون سطح مراتع و تولیدات مرتعی کاهش و نارضایتی بهره‌برداران از حرفه مرتعداری افزایش یافته است. نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که علیرغم وجود تمایل مناسب در میان جوانان برای ورود به عرصه دامداری در منطقه مورد مطالعه، تحقق این امر با موانع جدی روبرو است (۱۸). فقدان امکانات و زیرساخت‌های مناسب، در کنار چالش‌های اقتصادی، به‌عنوان مهم‌ترین عوامل بازدارنده عمل می‌کنند. نتایج

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

میردیلمی و همکاران (۲۰۱۷) در تحلیل جامع مشکلات عمده‌ی مراتع ایران از دیدگاه حافظان منابع طبیعی در استان‌های گلستان و خراسان شمالی بیانگر این موضوع است که مسائل فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و حقوقی از بیشترین تاثیر برخوردار هستند، که در زمینه عوامل اقتصادی موید نتایج تحقیق حاضر است (۱۷).

به‌طور کلی، علیرغم اهمیت حیاتی دامداری در تامین امنیت غذایی و ایجاد اشتغال با چالش‌های جدی روبرو است که پایداری و توسعه آن را تهدید می‌کند. طبق نتایج تحقیق حاضر کمبود امکانات رفاهی، ناامنی شغلی و درآمدی، و ضعف برنامه‌های آموزشی و ترویجی ارائه شده توسط ارگان‌های اجرایی از مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر رغبت جوانان به این حرفه به شمار می‌روند. زیرا این عوامل منجر به کاهش بهره‌وری، افزایش هزینه‌ها و کاهش سودآوری فعالیت‌های دامداری شده و انگیزه جوانان را برای ورود به این حوزه تضعیف می‌کند. به منظور بهبود وضعیت، ضروری است که سیاست‌گذاری‌ها در راستای تامین امکانات پایه رفاهی، ارتقای امنیت شغلی و درآمدی دامداران، و تقویت برنامه‌های آموزشی و ترویجی با رویکردی عملی و با مشارکت دامداران و متخصصان مجرب صورت گیرد. ارائه تسهیلات مالی و حمایت‌های دولتی نیز می‌تواند نقش مهمی در حفظ و توسعه این صنعت حیاتی ایفا کند. در نهایت، رفع این موانع و ایجاد شرایط مناسب نه تنها می‌تواند انگیزه جوانان را برای ورود به این حرفه افزایش دهد، بلکه به پایداری و رونق دامداری نیز کمک خواهد کرد.

سپاسگذاری

اطلاعات میدانی این پژوهش توسط مرحوم مهندس جهانبخش تیموری مژن‌آبادی، دانشجوی فقید مقطع دکتری رشته علوم مرتع دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان انجام شده است. این اثر به روح پژوهشگر پرتلاش تقدیم می‌گردد.

References

1. Amiri, S., H. Azarnivand, M. Ghorbani, M. Jafari, S. Barkhordari Dorbash & H. Azadi, 2024. Environmental impact assessment of Mine Utilization Using Iranian Leopold Matrix (Study area: Sangan Khaf mines). Journal of Range & Watershed Management, 77(1): 17-31. (In Persian)
2. Bayat, N., E. rastegar. M.A. Khorasani & A. ghanbari nasab, 2012. Recognition and Analysis of Effective Factors on Livestock Economy Decline in Rural Regions (Case Study: Mahdavyeh and Parydar – Malayer Township). Journal of Rural Research, 2(8): 153-181. (In Persian)
3. Cevher, C., 2023. Socioeconomic Factors Affecting Sustainable Management of Improved Rangelands in Kayseri, Turkey. Rangeland Ecology & Management, 87: 44-54.
4. CRP on Dryland Systems. Youth Strategy. 2015. Available online: http://drylandsystems.cgiar.org/sites/default/files/YouthStrategy.pdf (accessed on 15 October 2016).
5. Di Virgilio, G., J.P. Evans, S.A. Blake, M. Armstrong, A.J. Dowdy, J. Sharples & R. McRae, 2019. Climate change increases the potential for extreme wildfires. Geophysical Research Letters, 46 (14): 8517-8526.
6. Enns, C. & B. Bersaglio., 2016. Pastoralism in the time of oil: Youth perspectives on the oil industry and the future of pastoralism in Turkana, Kenya. The Extractive Industries and Society, 3(1): 160-170.
7. European Commission. 2021. Available online: https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/income-support/ young-farmers_en (accessed on 25 January 2023).
8. FAO. 2014. Youth and agriculture: Key challenges and concrete solutions. Rome.
9. Farrell, M., M. Aisling, W. Louise, C. Shane Francis, M. John & M. Marie, 2021. Irish Organics, Innovation and Farm Collaboration: A Pathway to Farm Viability and Generational Renewal. Sustainability, 14: 93.
10. Ghobadi, L., M. Moameri & M. Abbasi Khalaki, 2021. Factors affecting on rangelands degradation among ranchers in Namin County's rural areas. Journal of Space Economy & Rural Development, 10(36): 213-234. (In Persian)
11. Giuliani, A., S. Mengel, C. Paisley, N. Perkins, I. Flink, O. Oliveros & M. Wongtschowski, 2017. Realities, Perceptions, Challenges and Aspirations of Rural Youth in Dryland Agriculture in the Midelt Province. Morocco. Sustainability, 9(6): 871-878.
12. Gongbuzeren, Wenjun, L & L. Yupei, 2021. The role of community cooperative institutions in building rural–urban linkages under urbanization of pastoral regions in China. Frontiers in Sustainable Food Systems, 5: 612207.
13. Hafeznia, M.R., 2023. An Introduction to the Research Method in Humanities. The Organization for

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]

Researching and Composing University Textbooks in the Islamic Sciences and the Humanities (SAMT), 418p. (In Persian)
14. Haghian, I. E. Nejatianpoor., 2020. Energy efficiency and productivity in traditional rangeland-based husbandry (Case Study: Kiasar Rangelands, Mazandaran Province). Journal of Rangeland, 14 (2): 355-366. (In Persian)
15. Hosseini, S. J., A. Soltani & F. Ghiasi, 2012. Investigating the Role of Solar Energy in Protection and Revitalization of Pastures in Dry Region. Journal of Environmental Studies, 38 (2): 13-22. (In Persian)
16. József Borda, A., B. Sárvári & M. Máté Balogh, 2023. Generation Change in Agriculture: A Systematic Review of the Literature. Economies, 11(129): 2-15.
17. Mirdeilami, S. Z., A. Sepehry & H. Barani, 2017. Analyzing Iranian rangeland problems, a natural resources conservationists perspective. Journal of Rangeland, 11(2): 43-56. (In Persian)
18. Mirdeilami, Z & E. Moradi, 2018. Evaluating the efficiency of rangeland management system over the past half century. Journal of Rangeland, 11(4): 405-421. (In Persian)
19. Mirjalili, A., G. Heydari., S. Rastegar & N. Baghestani Meybodi, 2020. Factors affecting the recession of traditional animal husbandry in the view of experts in steppe rangelands of Yazd province. Journal of Rangeland, 14 (3): 512-525. (In Persian)
20. Moameri, M., F. Hejabr, A. Ghorbani & M. Abbasi Khalaki, 2022. Factor analysis of parameters affecting migration of ranchers in Ardabil province. Journal of Plant Ecosystem Conservation, 10(20): 91-110. (In Persian)
21. Moameri, M., F. Hojabr & A. Ghorbani, 2022. The impact of economic factors on rural-urban migration of ranchers in Ardabil province. Journal of Rangeland, 16(3): 635-651. (In Persian)
22. Mofidi Chelan, M., 2020. Sustainability of traditional animal husbandry in southern parts of Sahand Mountain (Case study: Maragheh county, Chelan-e Sofla Village). Journal of Rangeland, 14(2): 313-324. (In Persian)
23. Mohamadi, A.M., S.A. Mousavi, Gh. Kiani & S. Soltani Koupaei, 2022. The Rangeland Users' Willingness to be paid for reduction of grazing pressure in Bardeh and Karsanak Rangelands. Journal of Rangeland, 16(1): 158-173. (In Persian)
24. Mokhet, S., A. Bageri, F. Shafiee & H. Shabanali Fami, 2015. Factors motivating rural youth of Gonbad- e-Kavous to choose agricultural occupations. Journal of Rural Research, 6(1): 159-186. (In Persian)
25. Nganwa, P., D. Assefa & P. Mbaka, 2015. The Nature and Determinants of Urban Youth Unemployment in Ethiopia. Public Policy and Administration Research, 5(3): 197-205.
26. Nori, M., 2016. Shifting Transhumances: migration patterns in Mediterranean pastoralism. Watch Letter n36, 8 Pp.
27. Popa, P. & A. Turek Rahoveanu., 2021. Supporting young farmers and the sustainability of rural regions. Case study-Olt county, Romania. Scientific Papers: Management, Economic Engineering in Agriculture & Rural Development, 21: 651-57.
28. Pyburn, R., G. Audet-Bélanger, S. Dido, G. Quiroga & I. Flink, 2015. Unleashing potential: Gender and youth inclusive agri-food chains. KIT Work. Pap, 7: 1-16.
29. Sadeghi, E. & R. Moghaddas, 2017. Input Price Fluctuations and Light Livestock Supply (Application of State-Space Model). Journal of Agricultural Economics and Development, 30(4): 277-284. (In Persian)
30. Savari, M. & B. Khaleghi., 2023. Application of the extended theory of planned behavior in predicting the behavioral intentions of Iranian local communities toward forest conservation. Frontiers in Psychology, 14: 1121396.
31. Shahraki, M. R., M. Sharafatmandrad & Y. Ghasemi Aryan, 2024. Uncovering the causes of Abandoning traditional animal husbandry by nomadic pastoralists of northeastern Iran. Iranian Journal of Range and Desert Research, 30 (4): 571-589. (In Persian)
32. Sharifinia, Z & M. Mahdavi., 2011. The role of social poverty and rural economics on environmental damage, case study; rangeland audited, Shoorrood, Journal of Human Geography Research, 76: 67-84 p. (In Persian)
33. Sharifian, A., Á. Fernández-Llamazares, H.T. Wario, Z. Molnár & M. Cabeza, 2022. Dynamics of pastoral traditional ecological knowledge: a global state-of-the-art review. Ecology and Society, 27(1): p.14.
34. Yang, J., Y. Wang, H. Zhang, Y. Su, X. Wu, S. Yan & S. Yang, 2022. Impact of socio-economic and environmental factors on livestock production in Kyrgyzstan, Frontiers in Environmental Science, 10: 1049187.

[Downloaded from rangelandsrm.ir on 2026-11-24]

[DOR: 20.1001.1.20080891.1404.19.2.5.0]